

Η κοινωνική διδασκαλία του ευαγγελίου της Κρίσεως

/ Γνώμες

- Γράφει ο Δρ. Αχιλλέας Παπατόλιος Διδάσκων Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού Α.Π.Θ.

Ο Ιδρυτής της Χριστιανικής διδασκαλίας διατρανώνει το γεγονός του κοινω-νικού χαρακτήρα της χριστιανικής πίστης, η οποία δεν διαχέεται αφηρη-μένα στο υπερ-πέραν, αλλά απευθύνεται στην κοινωνία των πολιτών[1], και τον ρεαλιστικό χαρακτήρα των κοινωνικών προβλημάτων.Ειδικότερα, η ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες των αιχμαλώτων, των προσφύγων, των μεταναστών, των ασθενών, των κρατου-μέ-νων, των ενδεών, των πεινα-σμέ-νων[2], των απόρων και πολλών άλλων κατηγοριών ανθρώπων που βρί-σκο-νται σε ανάγκες και δύσκολες περιστάσεις είναι πρώτιστο καθήκον των χρι-στι-ανών[3], σύμφωνα και με το Ευαγγέλιο της Κρίσεως που τονίζει εξάλλου κατηγο-ρηματικά και τον τρόπο με τον οποίο θα κριθεί ο κάθε άνθρωπος κατά τη Δευτέρα Πα-ρου-σία .

«Δεϋτεοιεύλογη-μένοιτου πατρός μου, κληρονομήσατε τήνῆτοιμασμένηνὕμιν βασιλείαν ἀπό καταβολῆς κόσμου, ἐπέινασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδί-ψασα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμιν, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπε-σκέ-ψασθέ με, ἐνφυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με... ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποι-ήσατε»

[4].Έτσι, κατά την ημέρα της μελλούσης κρίσεως ο Βα-σι-λεύς της Δόξης θα κρίνει όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως για την είσοδο τους στην Βασιλεία των Ουρανών, για το αν και κατά πόσον εφάρμοσαν την α-ρε-τή της αγάπης[5] προς τους εμπερίστατους αδελφούς[6].

Το θεο-λο-γικό Δόγμα κατά τον Καθηγητή Μαντζαρίδη «δεν νοείται ως θεωρητική αρχή, αλλά συνδέεται άμεσα και συνυφαίνεται με την ηθική και κοινωνική ζωή» [7]. Επιπροσθέτως, ο ιερός Χρυσόστομος θα τονίσει μεταξύ άλλων ότι προέ-χει το συμφέρον του πλησίον και όχι η ικανοποίηση της καλυμμένης φιλαυτίας μας, των ατομικών μας επιθυμιών και επιδιώξεων: «Μή τοίνυν ζητείτοσόν, ίνα εϋρηστόσόν. Ό γάρ ζητῶν τόδε αὐτοῦ, οὐχεύρίσκει τόδε αὐτοῦ... τό γάρ οἰκεῖον συμφέρον ἐν τῷ τοῦ πλησίον συμφέροντι κεῖται, καί το ἐκεῖνον ἐν τούτῳ»[8]. Το Ευαγγέλιο περιέχει ουσιαστικό μήνυμα ζωής που ενυλῶ-νε-ται σε συγκε-κριμένες πραγματικότητες, τονίζει την κοινω-νι-κή ευθύνη των χρι-στιανών απέ-να-ντι στα προβλήματα της κοινωνικής ζωής και στις ανισότητες των συναν-θρώπων μας[9]. Ο Άγιος Μάξιμος Ομολογητής διατυπώνει πως η αγάπη για τον αδελ-φό: «ἐστίν ἡ θύρα, δι' ἧς ὁ εἰσερχόμενος, εἰς τὰ Ἅγια γίνεται τῶν ἀγίων, καί τοῦ ἀπρο-σί-του κάλλους τῆς ἀγίας καί βασιλικῆς Τριάδος καθίσταται ἄξιος θεατῆς γενέ-σθαι»[10]. Η αγάπη είναι τροφός και μητέρα της αιώνιας ζωής.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος θα γράψει σχετικά περί της αγάπης προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο: «Η αγάπη κυ-ριολεκτεῖται ἐπὶ σχέσεων με-ταξύ προσώπων. Η Εκκλησία δέχεται ως πηγήν της αγάπης τον Θεό. Και ο αλη-θι-νός χριστιανός αισθάνεται την αγάπη ως δωρεάν του Θεού, προς την οποίαν κα-λεί-ται και αυτός να ανταποκριθεί δια της δικῆς του αγά-πης προς το Θεό και τους συ-ναν-θρώπους του. Η χριστιανική αγάπη ανοίγεται προς τον πλησίον, τον κατανοεί, τον διακονεί, τον υπομένει»[11]. Τέλος, η ύπαρξη είναι συνύπαρξη[12], να υ-πάρ-χεις μαζί με άλλους. Ο χριστιανισμός δίνει έμφαση στη δημιουργία της ᾿κοι-νωνίας των πο-λιτῶν᾿ και τροφοδοτεί την κανονιστική συνεί-δηση και την αλλη-λεγγύη μεταξύ των ανθρώπων[13]. Επομένως, μέλημα της Εκκλησίας δεν είναι η κατάκτηση του κόσμου, η ε-ξάπλωση και η επιβολή μιας χρι-στι-α-νοπολιτείας που ελέγχει τα πάντα, αλλά η δι-α-κονία του κόσμου και του πλησίον «εν ταπει-νώ-σει».

Παραπομπές:

[1] «Η κοινωνία των πολιτών αποτελεί το φυσικό χώρο δράσης των θρησκειών και κατ' επέ-κταση των χριστιανικών Εκκλησιών». Α. Μανιτάκης, Οι σχέσεις της Εκκλησίας με το κράτος-έθνος στη σκιά των ταυτοτήτων, εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2000, σ. 101.

[2]Ο Μπερδιάγεφ θα αναφέρει πως: «η φροντίδα για τη ζωή του πλησίον, ακόμα κι η υλική ή σωματική, στην ουσία έχει κάτι το πνευματικό. Η αγωνία για την εξασφάλιση του ψωμιού μου είναι ένα πρόβλημα υλικό. Η αγωνία όμως για το ψωμί του άλλου είναι ένα πρόβλημα πνευματικό». N. Berdyaev, *Το πεπρωμένο του ανθρώπου στο σύγχρονο κόσμο*, μτφρ. Γιούλτση, εκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1980, σ. 135.

[3]Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II, Άνθρωπος και Θεός, Άνθρωπος και Συνάνθρωπος, Υπαρξιακές και Βιοηθικές θέσεις και προ-οπτι-κές*, εκδόσεις Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2015, σ. 335.

[4]Ματθ. 25, 31-46.

[5]Δ. Παπανδρέου, *Ορθοδοξία και Κόσμος*, εκδόσεις Τέρτιος, Κατερίνη 1993, σ. 23.

[6]Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία της Εξόδου, Οικουμένη, Κοινωνία, Άνθρωπος, Θέματα οικουμενικού προβληματισμού*, εκδόσεις Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 152.

[7]Γ. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 260.

[8]Ι. Χρυσοστόμου, *Ομιλία Α΄ Κορ*, PG. 61,280.

[9]Κ. Κωτσιόπουλος, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2017, σ. 804

[10]Μάξιμος Ομολογητής, «Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε και οικονομικά», PG 90, 1193.

[11]Β. Αρχοντώνης, *Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2001, σσ. 30-31.

[12] Fr. Jameson, *The Political Unconscious. Narrative as a Socially Symbolic Act*, Ithaca: Cornell University Press, New York 1981, σ. 89.

[13]Γ. Αποστολόπουλος, *Ο Martin Buber και το πρόβλημα του ανθρώπου: προϋπο-θέ-σεις, δομές και όρια της φιλοσοφικής ανθρωπολογίας του*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1991, σ. 27.